

*ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „KLEVELIS“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA-
PROJEKTAS*

KURKIME

VAIKYSTĘ

DRAUGE

PRITARTA

Šiaulių miesto savivaldybės
administracijos direktorius

Antanas Bartulis

2018-07-09

PATVIRTINTA

Šiaulių lopšelio-darželio „Klevelis“
direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 20 d.
įsakymu Nr. V-21

*ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „KLEVELIS“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA-
PROJEKTAS*

KURKIME

VAIKYSTĘ

DRAUGĘ

Šiauliai

2018

Programą atnaujino darbo grupė:

Adelija Motejūnienė - direktorė

Danguolė Žeblienė - direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Vitalija Babičienė – auklėtoja,

Lina Galkutė – auklėtoja,

Silva Masionienė – auklėtoja,

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Žinios apie įstaigą

Lopšelio-darželio oficialus pavadinimas – Šiaulių lopšelis-darželis „Klevelis“, trumpasis pavadinimas – lopšelis-darželis „Klevelis“. Lopšelis-darželis įregistruotas Juridinių asmenų registre, kodas – 190527868.

Lopšelis-darželis įsteigtas 1972 m. vasario 2 d.

Teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

Priklausomybė – savivaldybės mokykla.

Savininkas – Šiaulių miesto savivaldybė.

Savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Šiaulių miesto savivaldybės taryba, kodas 111109429, adresas: Vasario 16-osios g. 62, LT-76295 Šiauliai.

Buveinė – Miglovaros g. 26, LT-76332 Šiauliai.

Grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Tipas – ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Pagrindinė paskirtis – ikimokyklinio ugdymo grupės įstaiga lopšelis-darželis, kodas 31114102.

Mokymo kalba – lietuvių.

Mokymo forma – dieninė.

1.2. Aprašomi vaikai ir jų poreikiai

Ikimokyklinis amžius - svarbus žmogaus tarpsnis, nes šiuo laikotarpiu susiklosto asmenybės pagrindas. Sparčiai keičiantis visuomenei ir technologijoms kinta ir požiūris į vaiką, jo ugdymą(sį). Šiandien vaikai, jų poreikiai ir patirtis yra kitokie, negu suaugusiųjų vaikystėje. Šiuolaikiniai vaikai vadinami įvairiai - „interneto amžiaus“, Z kartos, skaitmeninių technologijų. Jie auga su internetu, kompiuteriais, mobiliaisiais telefonais, skaitmeninėmis knygomis, žaislais. Kuo šie vaikai ypatingi?: pasitiki savimi, optimistiški, patinka tyrinėti, spręsti problemas, išsiaiškinti jų kilimo priežastis, pajauti sėkmę. Nori patys ieškoti informacijos, pamatyti, išgirsti, veikti, kurti realioje aplinkoje, o ne žiūrėti paveikslėlius ar klausytis pasakojimų apie aplinką bei įsiminti išgirstą informaciją. Vaikų smegenų struktūra pakitusi taip, kad jie greičiau bei lengviau priima ir suvokia vaizdinę informaciją. Organizuodami ir koordinuodami ugdymą pedagogai žvelgia į vaiko ugdymo (si) procesą iš jo perspektyvos: išgirsta nuomonę, įžvelgia poreikius ir interesus.

Ikimokykliniame amžiuje žaidimas yra pagrindinis vaikų ugdymo būdas. Vaikui teikia daug džiaugsmo, tai sukelia teigiamus jausmus, emocijas, tenkina kūrybinės veiklos poreikius. Žaidimas visada natūralus, laisvas, jis niekada vaikui nekelia įtampos, ir toks intensyvus, audringas, kad priverčia maksimaliai koncentruoti, mobilizuoti jėgas, dėl to patiriant didesnę malonumą.

Atkreiptinas dėmesys į gabius vaikus, kurie dažniausiai turi gerų socialinių bei lyderystės gebėjimų. Jie geriau supranta save ir kitus, geriau numato elgesio pasekmes, geba tarpininkauti sprendžiant konfliktus. Būtina sukurti kuo palankesnes sąlygas jų ugdymui(si).

Vaikų, turinčių kalbėjimo ir kalbos sutrikimų, ugdymas ikimokykliniame amžiuje turi ypatingą reikšmę tolesniam vaiko mokymuisi mokykloje ir lemia jo asmenybės formavimąsi. Įstaigos logopedas moko vaikus taisyklingo garsų tarimo, lavina girdimąjį suvokimą, garsinės analizės-sintezės įgūdžius, turtina žodyną, formuoja gramatinės kalbos sandaros įgūdžius. Pagalba teikiama atsižvelgiant į vaikų specialiuosius poreikius. Vedamos individualios, pogrupinės ar grupinės logopedinės pratybos. Vaikai su specialiaisiais poreikiais integruojami į bendrojo ugdymo vaikų grupes. Dirbant su specialiųjų poreikių vaikais, vadovaujamosi komandinio darbo principais.

Svarbiausi vaiko poreikiai: būti pripažintam, pastebėtam, veikti pagal savo polinkius, bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais. Užtikrinama vaiko teisė į ugdymąsi per žaidimą, aktyvų bendravimą, pripažįstant jo nuomonę ir teisę rinktis.

1.3. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje dirba pedagogai, turintys:

- ikimokyklinio ugdymo auklėtojo metodinio kvalifikacinę kategoriją,
- logopedo metodinio kvalifikacinę kategoriją,
- ikimokyklinio ugdymo vyresniojo auklėtojo kvalifikacinę kategoriją,
- muzikos mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

Pedagogų kolektyvas - tai stipri komanda, gebanti ir norinti ieškoti naujovių, nestovėti vietoje, siekianti užsibrėžtų tikslų. Pedagogai aktyviai dalyvauja įvairiuose respublikiniuose, miesto renginiuose, projektuose, kelia kvalifikaciją ir dalijasi gerąja darbo patirtimi. Vyrauja kolegialūs santykiai ir komandinis darbas.

1.4. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas

Regiono savitumas

Programa kurta atsižvelgiant į kultūrinius, geografinius, istorinius, socialinius regiono ypatumus:

* numatomos išvykos, edukacinės veiklos į Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešąją biblioteką, „Aušros“ muziejų ir jo skyrius, Dailės galeriją, Žaliūkių malūnininko sodybą, poeto

Jovaro muziejų, Lengvosios atletikos ir sveikatingumo centrą, Žolės riedulio stadioną, Šiaulių apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą;

* sudarytos galimybės vaikams susipažinti su gamtos reiškiniiais, artimiausia juos supančia aplinka: ŠU Botanikos sodas, miesto parkas, Šiaulių gamtininkų stotis, Talkšos ežeras;

* ekskursijos į Sukilėlių kalnelį, senąsias miesto kapines, bulvarą, Prisikėlimo aikštę;

* sudarytos galimybės pažinti socialinius vietovės objektus: Jovaro progimnazija, Centro pradinė mokykla, Veterinarijos klinika, turgavietė, ligoninė, kultūros centras, prekybos centrai: „IKI“, „Maxima“, „Kubas“, miesto lopšeliai-darželiai.

* numatyta puoselėti įstaigos, miesto tradicijas, dalyvauti ir organizuoti renginius.

Įstaigos savitumas

Lopšelyje-darželyje grupės komplektuojamos iš vieno amžiaus vaikų.

Atsižvelgiant į tėvų poreikius įstaigoje organizuojamas papildomas vaikų ugdymas (muzikinis lavinimas (dainavimas), šokio meno pradmenų būrelis, gabių muzikai vaikų ansamblis, anglų kalbos, kovų menų ir kt. užsiėmimai) papildo ugdymo programą, padeda patirti įvairios raiškos ir savęs atradimo džiaugsmą.

Įstaiga sukaupusi etninio ugdymo patirtį ir etninės kultūros pradmenys perimamos kuo natūraliau kasdieniniame gyvenime. Sukurtos savos tradicijos, kurios padeda atskleisti ir puoselėti gražius mūsų tėvų, senelių ir prosenelių bendravimo momentus, juose slypinčias vertybes, ugdyti natūralų poveikį joms: paroda „O daržovių, vaisių, grybų - neapsakoma galybė“, „Kūrybinės raiškos ir menų savaitės“, etnografinė vakaronė „Taip gyveno mūsų senoliai“, „Kalėdinė šventė“, „Užgavėnių šėlsmas“, „Gurgu gurgu į Kaziuko turgu“, „Didžiausias mūsų turtas – šeima“, viktorina „Mįslių maišelis“, koncertas „Dainų puokštė - tau, Mama!“, gėlių sodinimo akcija „Papuokšime kiemelį“. Etninio ugdymo patirtimi dalinamės su miesto, respublikos pedagogais: organizuojami kvalifikacijos tobulinimo seminarai, bendradarbiaujama su Šiaulių „Aušros“ muziejumi. Vykdomi respublikiniai projektai, akcijos, fotografijos parodos. Minimoms Valstybinės, tradicinės, kalendorinės ir kt. šventės. Į ugdymo procesą integruota etninio ugdymo programa „Po tėviškės dangum“.

Bendradarbiaujant su socialiniais partneriais - policijos draugu „Amsiu“, bendrojo pagalbos tel.112 tarnybomis, vaikams formuojami saugaus eismo įgūdžiai, integruotos skubios pagalbos reikšmė.

Lopšelyje-darželyje didelis dėmesys skiriamas aplinkosauginiam ugdymui ir noriai dalyvaujama projektuose. Taikydami netradicinius ugdymo metodus, pedagogai formuoja ugdytinių aplinkosauginius principus ir įsitikinimus.

Kad vaikui būtų lengvesnė adaptacija pradėjus lankyti lopšelių-darželių, šeimos dalyvavimas yra būtina sąlyga. Su vaikais, jų tėvais yra susipažįstama prieš pradėdant lankyti įstaigą (gegužės mėn.). Pradėjus lankyti lopšelių-darželių, tėvai su vaiku gali būti grupėje.

Įstaigoje nesvetima savanorystė: koncertai „Širdininkų“ klubo nariams, „Pyragų diena“, lankymasis gyvūnų globos namuose „Šiaulių letenėlė“. Tai pati geriausia galimybė padėti kitiems, kartu realizuojant savo gabumus, talentus ir įgyjant naujos patirties ir įgūdžių.

Įstaiga atvira naujovėms, atliepanti tėvų lūkesčius ir norus, užtikrinanti ikimokyklinio amžiaus vaikų įvairių gebėjimų ugdymo kokybę, palaikanti ir plėtojanti bendradarbiavimą.

1.5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvų poreikiai ir lūkesčiai susiję su vaiko ugdymu ir jiems svarbiausia:

- * gera vaiko savijauta ir sveikata;
- * saugi, estetiška ir vaiko poreikius tenkinanti ugdymo(si) įstaigos aplinka;
- * įdomus, turiningas kasdienis vaiko gyvenimas grupėje;
- * šiltas pedagogo ir kitų specialistų santykis su vaikais ir tėvais.

Atsižvelgiant į tėvų (globėjų) poreikius, įstaigoje vienos grupės darbo laikas nuo 7.15 val..

Remiantis nuostata, kad tėvai (globėjai) yra visaverčiai ugdymo proceso dalyviai ir kad šeima - pirmasis vaiko mokytojas, šeimos dalyvavimas yra svarbiausia sąlyga vaikų ugdymo(si) procese. Tėvai palaiko tradicijų puoselėjimą, vaikų sveikatos stiprinimą, aktyviai dalyvauja tradicinėse ir netradicinėse šventėse, projektuose, popietėse, parodose, inicijuoja veiklas „Grupė be sienos“.

Siekama bendraujant ir bendradarbiaujant su šeima:

- * konfidencialumo - informacija teikiama tik šeimos nariams;
- * objektyvumo - sudaryti sąlygas visiems vienodai naudotis teikiamomis paslaugomis;
- * įsipareigojimo - prisiimti atsakomybę už paslaugų kokybę;
- * nuoseklumo - laipsniškai įtraukti šeimą į grupės, darželio gyvenimą;
- * pagarbos - šeimą priimti tokią, kokia ji yra;
- * pasitikėjimo - saugoti ir puoselėti abipusį pasitikėjimą.

1.6. Filosofija

Žmogaus ugdymas - vientisas procesas, paremtas saviaukla, natūralia vaiko patirtimi, jo sugebėjimu pačiam kurti save. Laisvas vaikas yra tada, kai gali laisvai pasirinkti veiklą, turi galimybę samprotauti, daryti sprendimus, taisyti klaidas ir tokiu būdu formuoti savo asmenybę.

Egzistencialistinė ir fenomenologinė ugdymo kryptis - ugdytojas ir ugdytinis mokosi vienas iš kito draugiškai bendraudami. Ugdytiniai - individualybės. Jie skirtingi, todėl neįmanoma visų ugdyti vienodai.

Progresyvistinė ugdymo kryptis - svarbu ugdytinio gebėjimas spręsti problemas, vertinti sukaupią informaciją, ją interpretuoti. Pabrėžiamos individualios ugdytinio skirtybės.

1.7. Vizija

Nuolat tobulėjanti švietimo įstaiga, kurioje visiems saugu, jauku ir gera.

1.8. Misija

Tenkinti vaiko prigimtinius, socialinius, pažintinius poreikius, perteikti šeimai ir vaikui tautos, krašto kultūros tęstinumą meninio ugdymo pagrindu.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa įgyvendinama vadovaujantis principais:

* humaniškumo - dėmesys ir pagarba kiekvienam vaikui, tikėjimas geraisiais vaiko pradais, jo galiomis įveikti sunkumus. Tarpusavio santykiai formuojami remiantis atsakomybe, pasitikėjimu, pagarba kito nuomonei bei interesams;

* tautiškumo - gaivinti ir puoselėti etnokultūrinės vertybes, ugdant meilę ir pagarbą savo tautos, vietinės bendruomenės tradicijoms, papročiams;

* integralumo - siekiama vientiso fizinės, emocinės, socialinės ir pažinimo sričių plėtojimo;

* kontekstualumo - ugdymo turinys glaudžiai siejamas su artimiausia vaiko aplinka, socialiniais, kultūriniais jos pokyčiais; siekiama, kad ugdymo patirtys būtų prasmingos, aktualios, įdomios;

* konfidencialumo - informacija apie vaiko ugdymosi pasiekimus ir problemas teikiama tik asmeniškai šeimai;

* tęstinumo - siekiama, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymo(si) šeimoje prie ugdymo(si) ikimokyklinio ugdymosi grupėse ir priešmokyklinėje grupėje;

* partnerystės - bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima, kolegomis, socialiniais partneriais;

* atsinaujinimo - ugdymas atviras, priimantis naujoves.

3. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas -padėti vaikams išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais žmonėmis ir bendraamžiais pradmenis, pažinti savo šalį, mokytis kūrybiškumo ir mokėjimo mokytis.

Uždaviniai:

- * Kurti saugią ir sveiką aplinką.
- * Išvelgti vaiko saviraiškos gebėjimus ir sudaryti sąlygas asmeninės raiškos tenkinimui.
- * Plėtoti vaikų emocinių-socialinių kompetencijų ugdymą.
- * Sudaryti galimybes pačiam vaikui susikurti, keisti, pertvarkyti, tyrinėti aplinką, ieškoti informacijos.
- * Didinti ugdymo organizavimo aplinkos įvairovę.
- * Žadinti tautiškumo jausmus, skatinant gerbti tautos tradicijas ir papročius.
- * Kurti partneriškus lopšelio-darželio bendruomenės santykius.
 - * Konsultuoti tėvus (globėjus) apie paramą teikiančias institucijas ir pagalbos vaikui būdus.

4. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Vaikų pasiekimai sujungti į grupes pagal tai, kokio vaiko tikimės. Tardamiesi su tėvais numatoma, kuriuos vaiko pasiekimus reikėtų plėtoti. Programoje numatytas ugdymo turinys - tai orientyras, nevaržantis pedagogo, leidžiantis jam kūrybingai organizuoti ugdomąją veiklą, ją vertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, patirtį, vaiko bei grupės individualumą.

Išradingumas

- Meninė raiška
- Kūrybiškumas
- Problemų sprendimas
- Estetinissuvokimas

IŠRADINGUMAS

MENINĖ RAIŠKA

Menine veikla siekiama lavinti vaiko saviraišką, vaizduc kūryba primena žaidimą spalvomis, muzika ir judesiu. Išskiriamos trys meninės veiklos rūšys: muzika, dailė, vaidyba. Sudaromos galimybės išgyventi laisvos idėjų ir jausmų saviraiškos džiaugsmą, pažinti, tyrinėti ir pajusti įvairius meninės raiškos būdus, džiaugtis gamtos bei žmogaus kūriniais. Ugdydami vaiką, siekiame sudominti kūrybos procesu ir rezultatu.

Vertybinė nuostata - jaučia meninės raiškos nuostatą, rodo norą dalyvauti meninėje veikloje.

Esminis gebėjimas - spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none"> *Išraiškingai ir džiugiai bendrauti su vaiku. Nešioti, ritmingai supuoti, kilnoti. *Dainuoti įvairaus turinio, aiškaus ritmo, siauro diapazono daineles, imituojant jų tekstą judesiais. *Klausyti dainelių apie gyvūniją, gamtos reiškinius ir trumpų instrumentinės muzikos kūrinėlių. *Groti vaikiškais muzikos instrumentais. *Pastebėti daiktų garsines galimybes. Išgirsti aplinkos garsus. *Sudaryti sąlygas ir skatinti vaikus kurti, žaisti balso intonacijomis. *Suteikti pakankamai laiko tyrinėti judesius. *Skambant muzikai ploti, trepsėti, stuksenti. Ritmo suvokimas. *Domisi pirštukų žaidimais, mėgdžioja įvairius veikėjus. Leisti improvizuoti, reikšti emocijas. *Klausytis muzikos kūrinėlių, gamtos garsų ir juos tyrinėti kalbant, pasakojant, aptariant. *Iš antrinių žaliavų, gamtinių medžiagų gaminti muzikos instrumentus. Tyrinėti gamtos „ritminius instrumentus“: akmenukus, žirnius, pupas, ryžius ir kt. *Dainuoti lietuvių liaudies folklorą. Pamėgdžioti gamtos garsus. *Parūpinti, kad grupėje būtų muzikos klausymo aparatūra, muzikų įrašų. *Žaisti muzikinius žaidimus, eiti ratelius atliekant nesudėtingus judesius – eiti, bėgti rateliu, mojuoti, ploti, suktis po vieną ir už parankių ir t.t. *Supažindinti su šokio menu. *Stebėti profesionalių aktorių vaidinamus spektaklius. *Pasiūlyti vaikams patiems pažaisti teatrą. *Skatinti žaismingai eksperimentuoti linijomis, spalvomis, formomis. *Padėti vaikams suprasti, kad iš įvairių medžiagų, buities ir gamybos atliekų galima sukurti originalių, gražių darbėlių. *Parūpinti dailės priemonių ir medžiagų. Stiprinti vaiko pasitikėjimą, palankiai vertinti kūrybos savitumą, įdėtas pastangas.
4 - 6	<ul style="list-style-type: none"> *Sudaryti sąlygas klausytis gyvos muzikos. *Klausytis folkloro įrašų, kurie padeda pažinti tradicines šventes. *Išmėginti įvairius instrumentus, tyrinėti jų skambėjimo galimybes, tembrus. *Kurti melodijas mįslėms, patarlėms, „atsakymus“ muzikiniams „klausimams“. *Domėtis ir atlikti ratelius, savarankiškai keisti kryptį, didinti ir mažinti ratuką, eiti ir

šokti šoniniu žingsniu.

*Naudoti kūno dalis išgaunant ritminius garsus: plojimą, trepsėjimą, spragsėjimą ir kt.

*Pasekus ar paskaičius pasaką, pažiūrėjus vaidinimą, paskatinti patiems vaidinti.

*Parodyti, kaip galima judėti ir kalbėti – intonuoti pagal tipiškus veikėjo bruožus, tempo ritmą.

*Paskatinti aprengti lėles savo sumanytais veikėjais, kurti situacijas pagal girdėtas pasakas, matytus filmukus.

*Stebėti, pačiam kurti vaidmenis, palankiai vertinti. Ieškoti būdų pasidžiaugti sukurtais vaidmenimis, išraiškingumu.

*Įtraukti vaiką į dekoracijų, kostiumų kūrimą ir išdėstymą. Gėrėtis jo sumanymais, pagirti už išradingumą.

*Sudaryti sąlygas kurti, reikšti savo potyrius, įspūdžius neįprastomis sąlygomis ir priemonėmis.

*Kurti iš smulkesnių detalių, gamtinės medžiagos mozaikas, juostas, kilimėlius.

*Dalyvauti dailės darbų parodose, projektuose, konkursuose.

*Sudaryti sąlygas klausytis įvairių atlikėjų ir grupių.

*Žaisti muzikinius dialogus.

*Atpažinti instrumentus (pianinas, smuikas, kanklės, skudučiai, akordeonas).

*Ugdyti vokalinius įgūdžius: dainuoti vienbalses ir dialogines dainas.

*Dalyvauti koncertuose, muzikiniuose spektakliuose, pramogose, šventėse. Išsakyti nuomonę po matytų renginių.

*Išmėginti ritmo išgavimo galimybes. Ieškoti idėjų kuriant savo judesius.

*Palaikyti norą išreikšti save interpretuojant, kuriant, fantazuojant.

*Pratinti aprėpti kūrinio visumą ir perteikti ją išvien.

*Išbandyti, eksperimentuoti įvairias technikas ir dailės medžiagas.

*Naudoti IKT.

*Sudaryti sąlygas klausytis įvairių epochų, kultūrų ir stiliaus muzikos. Klausytis tylos, triukšmo, lyginti jų skirtumus.

*Pamokyti dvibalsio dainavimo.

*Atlikti nesudėtingos struktūros folklorinius žaidimus, ratelius.

*Išgyventi pasitenkinimą, reikšti savo norus ir jausmus pagal skirtingas to paties siužeto situacijas.

*Turtinti vaikų patirtį, vaizdinius.

*Siūlyti naudoti butaforinius daiktus, parodyti kaip tie patys daiktai gali būti panaudoti įvairiems tikslams.

	*Supažindinti su taikomosios dekoratyvinės ir vaizduojamosios dailės, tautodailės, šiuolaikinio meno kūriniais. Lankytis muziejuje, parodose, akcijose, pasikviesti menininkų.
--	--

KŪRYBIŠKUMAS

Ikimokyklinio amžiaus tarpsnis - pats palankiausias kūrybiškumo ugdymui, nes būtent tada vaikas yra pats imliausias: jis smalsus, visa savo esybe trokšta pažinti pasaulį. Jo mąstymas dar laisvas, nesuvaržytas dogmų ir stereotipų. Kūrybiškumas - kiekvieno vaiko saviraiškos puoselėjimas, gebėjimas netipiškai mąstyti, kurti.

Vertybinė nuostata - jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos, kūrybos džiaugsmą.

Esminis gebėjimas - savitai reiškia savo išpūdžius veiklose, ieško nežinomos informacijos.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none"> *Suteikti galimybę veikloms, išnaudojant visus penkis pojūčius (uoslės, skonio, lytėjimo, klausos, regos). *Atnaujinti, keisti žaislus, kurie žadintų smalsumą ir atkreiptų dėmesį. *Veikti su įvairių spalvų, tekstūrų, formų žaislais. *Siūlyti žaidimų su vandeniu. *Pasiūlyti žaisti dailės medžiagomis, priemonėmis. *Veiklą organizuoti patalpose ir lauke. *Kurti saugią, džiaugsmingą, laisvą aplinką, kurioje vaikas gali eksperimentuoti su įvairia saugia medžiaga. *Skatinti klausti, domėtis, tyrinėti, pasirinkti kuo įvairesnių sprendimų. *Skatinti veikti savarankiškai.
4 - 6	<ul style="list-style-type: none"> *Skatinti išbandyti kuo įvairesnę veiklą, įvairius daiktų panaudojimo būdus. *Naudoti butaforinius daiktus improvizuojant, vaidinant, fantazuojant. *Išvelgti vaiko išsakytus pastebėjimus, originalias mintis. *Aptarti ką pavyko sukurti, ką reiktų tobulinti. *Skatinti džiaugtis savo pasiekimais. *Užrašyti vaikų posakius. *Drąsinti, kad idėjų būtų kuo daugiau. Ugdyti mąstymo lankstumą. *Ugdyti fantaziją, žaidžiant ir kuriant nerealias, bet prasmingas situacijas. *Skatinti dalintis idėjomis, dirbant porose, grupelėse, kartu priimti sprendimus. *Organizuoti projektus.

	<p>*Naudoti įvairių atributiką, dekoracijas šventėms, pramogoms.</p> <p>*Pateikti įvairių medžiagų, žaislų, priemonių kuriant naujus produktus.</p> <p>*Suteikti galimybę atrasti skirtumus tarp fantazijos ir realybės.</p> <p>*Siūlyti įvairios veiklos ne tik patalpose, bet ir lauke, skatinant pamatyti naujus, iki tol nepastebėtus gamtos reiškinius skirtingais metų laikais, stebėti augalų, paukščių gyvenimą.</p> <p>*Taikyti įvairius metodus ir būdus: smegenų audrinimą, fantastinius klausimus, prašymą išvardyti kuo daugiau daikto naudojimo būdų, kūrybinius vaidinimus, pasakos kūrimą sėdint ratu, fantastinio gyvūno piešimą.</p> <p>*Skatinti perkurti pasakas.</p> <p>*Kurti žaidybines ir tyrinėjimo aplinką suteikiant įvairių reikiamų priemonių ir medžiagų.</p> <p>*Savitai įsirengti vietą kūrybiniams žaidimams.</p>
--	--

PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Problemų sprendimo gebėjimai padeda vaikams priimti konstruktyvius sprendimus, kai pats mokosi pasirinkti, nuspręsti ir pajusti problemų sprendimo ar pasirinkimo padarinius. Todėl ikimokykliniame amžiuje vaiko problemų sprendimų ugdymasis ateityje palengvina ir praplečia sprendimų variantus ir poelgių galimas pasekmes.

Vertybinių nuostatų - nusiteikęs ieškoti išeičių iššūkiams ir sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas - atpažįsta kilusius iššūkius bei sunkumus, supranta, suvokia, ieško sprendimo būdų.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<p>*Padrąsinti savarankiškai veikti. Pagirti, kai pasiseka.</p> <p>*Parodyti naujų veiksmų sunkumui įveikti.</p> <p>*Patarti, kaip elgtis įvairiose situacijose. Komentuoti veiksmus.</p> <p>*Šiek tiek padėti įveikiant kliūtį, sunkumą.</p> <p>*Skatinti imtis pagal galimybes sudėtingesnės veiklos.</p> <p>*Pateikti keletą sprendimo būdų, padedančių įveikti kliūtis.</p> <p>*Kai vaikui kas nors nesiseka arba jei jis prašo padėti, klausti paties vaiko: „Ką dar galima padaryti?“, „Kaip kitaip galima padaryti?“</p>
4 - 6	<p>* Komentuoti taikytus problemų sprendimo būdus ir jų pasekmes, kad vaikai geriau suprastų, kodėl pavyko įveikti sunkumus.</p> <p>* Skaityti kūrinių apie įvairius žmonių ketinimus, poelgius ir jų pasekmes.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> * Siūlyti sudėtingos veiklos, drąsinti imtis, drąsiai bandyti, eksperimentuoti, tartis su kitais. * Sudaryti veiksmų planą tikslui „Noriu sužinoti“. * Užduoti atvirusius klausimus, padedančius apmąstyti problemą: „Kas atsitiko?“, „Kaip tu jautiesi?“ ir kt. * Vaikui susidūrus su problema klausti: „Ką tu darei?“, „Ką dar galima daryti?“, „Ar tai padės įveikti problemą?“. * Siūlyti probleminių užduočių, kurias įveikti turėtų patys.
--	--

ESTETINIS SUVOKIMAS

Estetinis suvokimas - tai gebėjimas pajauti, suvokti ir reflektuoti estetinius potyrius. Svarbi estetinio vaikų auklėjimo dalis yra skaitymo menas. Grožinė literatūra žadina savęs pažinimo ir vertinimo poreikį, parodo žmogiškųjų vertybių ir siekimų prasmę. Todėl vaikas skatinamas kalbėti ne tik taisyklingai, bet ir raiškiai, kaip su atitinkama intonacija vaikui skaitant pasakas. Tokie veiksmai lavina vaiko klausą, jis geriau skiria garsus, o gebėjimas mėgdžioti, jausti intonacijos įvairumą yra svarbus estetinio suvokimo tobulinimo veiksnys. Estetiniame suvokime svarbiausia ne įgyti žinių, o dvasiškai tobulėti, suprasti tas vertybes ir idealus, kurias akcentuoja meno kūrėjas.

Vertybinė nuostata - domisi, grožisi aplinka, meno kūriniais, veikla.

Esminis gebėjimas - pastebi, žavisi aplinkos grožiu, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none"> *Kurti muzikinę aplinką: klausytis įvairių garsų ir malonių, švelnių melodijų, kontrastingos nuotaikos muzikos kūriniių, slopinti neigiamų emocijų proveržius. *Emocionaliai kalbėtis, bendrauti, žaidinti. *Būti šalia vaiko, kartu su juo džiūgauti, padrąsinti, pamokyti. *Sudaryti galimybes matyti gražius gamtos, aplinkos vaizdus, spalvingas knygas, dailės kūrinius. *Suteikti galimybę pažinti ir išbandyti įvairias dailės priemones ir medžiagas. *Duoti klausytis įvairios nuotaikos kūriniių, aptarti. *Kartu žiūrėti lėlių ir dramos vaidinimus, klausytis jų įrašų. Užduodant klausimus skatinti atpažinti vaizduojamą pasaką. *Skatinti pasakoti apie savo ir kitų piešinių, aplinkoje matytus paveikslus ar knygelių iliustracijas. Nestabdyti vaiko, jei jis su savo kūrybos darbeliu ima žaisti, bėgioti, ką

	<p>nors vaizduoti judesiais.</p> <p>*Vaikams prieinamoje vietoje, jų akių lygyje, padėti profesionalios dailės, tautodailės kūrinių bei meniškų taikomosios dailės darbų, kad juos galima būtų apžiūrėti.</p>
4 – 6	<p>*Atkreipti dėmesį, kai vaikas sako, kad nori gražiai ką nors daryti, palaikyti jo norą, pasidžiaugti, pagirti.</p> <p>*Įsiklausyti į vaiko klausimus, prieš vaidinimą trumpai papasakoti, apie ką bus vaidinama. Atkreipti vaiko dėmesį į pabaigą, paklausti, kokia ji – laiminga ar liūdna?</p> <p>*Padėti pajusti vaizdo, nuotaikų pasikeitimus keičiantis linijai, formai ir spalvai.</p> <p>*Būti greta apžiūrinėjant meno kūrinius, daiktus.</p> <p>*Kasdieninėje veikloje kalbant nuolat vartoti žodžius „džiaugiuosi tavo piešinėliu, puikiai atrodai, gražiai pasielgei“.</p> <p>*Kalbėtis apie spalvas paletėje, kurios spalvos jiems atrodo linksmos arba liūdnos, tyrinėti spalvų maišymo efektus.</p> <p>*Stebėti, kad vertindami neįskaudintų vieni kitų. Dažnai atkreipti dėmesį į tai, kas gražu, gera.</p> <p>*Padėti vaikui ugdytis pasitikėjimą savimi, pritarti, padrašinti tęsti savo kūrybą.</p> <p>*Skatinti žaidimuose vaidinti muzikantus, šokėjus, dainininkus, vaizduojant, kad jie yra scenoje, dainuoja su mikrofonu ar groja muzikos instrumentu.</p> <p>*Sudaryti galimybes dalyvauti renginiuose.</p> <p>*Sudominti patrauklia ir malonia veikla paties auklėtojo ir kitų kūrybos pavyzdžiais.</p> <p>*Sugalvoti įvairių būdų, kaip padėti vaikui suvokti ir papasakoti matyto kūrinio siužetą.</p> <p>*Sudaryti galimybę stebėti vaizduojamosios ir taikomosios – dekoratyvinės dailės kūrinius, reprodukcijas bibliotekoje, šventėse, mugėse, tradiciniuose renginiuose.</p> <p>*Prašyti papasakoti apie savo dailės kūrinius, pateikti į meninius sprendimus orientuotų klausimų.</p> <p>*Kasdienėje veikloje suteikti galimybę suprasti ir pajusti, kad tiesa, gėris, grožis visada teikia džiaugsmą ir pasitenkinimą.</p> <p>*Sudaryti sąlygas dalyvauti ar stebėti kuo daugiau ir įvairesnių muzikinių, vaidybinių renginių, koncertų, lankytis parodose, muziejuose, teatre, šventėse, mugėse ir kitur.</p> <p>*Skatinti pastebėti subtilesnes veikėjų kalbos intonacijų, poelgių, veiksmy, kostiumų, lydinčios muzikos, dekoracijų detales.</p> <p>*Organizuoti savo dailės darbų parodas.</p> <p>*Pratinti gražiai elgtis viešose vietose.</p> <p>*Paskatinti realizuoti kilusius sumanymus čia ir dabar, nes praktinė patirtis teikia</p>

daugiausiai peno estetiniam suvokimui.

AKTYVUMAS

INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS

Iniciatyvumas - savybė pasireiškianti savarankišku veiklos atlikimu, idėjos iškėlimu. Atkaklumas - savo tikslų siekimas, nenuolaidžiavimas savo norams. Tačiau būti iniciatyviam ir atkakliam labai sudėtinga, nes reikia įdėti pastangų - niekas iš niekur savaime neatsiranda. Šių gebėjimų ugdymasis formuoja savo valią - nusiteikimą veikti aktyviai, rinktis veikimo kryptis, įveikti kliūtis, siekti tikslo, padeda pasirinkti geriausius veiklos variantus.

Vertybinė nuostata - didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

Esminis gebėjimas - savo iniciatyva pasirenka veiklą, įsitraukia ir plėtoja.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none">*Pastebėti rodomą iniciatyvą ir ją palaikyti.*Stebėti ir pasidžiaugti daug kartų kartojamais veiksmais.*Priimti vaiko siūlomus žaidimus.*Siūlyti smulkiajai motorikai skirtus žaidimus.*Būti kartu, kai vaikas mokosi naujų veiksmų-tai stiprina jo atkaklumą.*Žaisti, veikti vaiko akivaizdoje, kad galėtų stebėti atskirus veiksmus.*Padėti vaikui mokytis.*Siūlyti vaiko poreikius atitinkančių priemonių veiklai.*Palaikyti vaiko norus, patraukliai pasiūlyti jiems pakeisti neigiamą nuomonę.
4 – 6	<ul style="list-style-type: none">*Palaikyti vaikus, kurie bando iššūkį įveikti savarankiškai, neskubėti teikti pagalbos.Vaikams, kurie greit nusimena, meta veiklą, padėti surasti išeitis, sprendimus.*Pastebėti ir palaikyti vaiko iniciatyvą atlikti nesudėtingus darbus.*Nesiūlyti uždarų užduočių, kur nurodomas veiklos nuoseklumas.*Skatinti išplėtoti turiningiau jų pačių sumanymus.*Pagalbą vaikui teikti ne ką nors darant už jį, bet keliant mąstyti skatinančius klausimus, pateikiant keletą alternatyvių pasiūlymų, skatinant bandyti keletą kartų.*Sudaryti sąlygas vaikų sumanymus plėtoti,*Spręsti suaugusiojo sudarytas problemines situacijas ir teikia pasiūlymus.*Skatinti užbaigti pradėtus darbus. Siūlyti laikytis kruopštumo, susikaupimo reikalaujančių darbų.

TYRINĖJIMAS

Smalsaudami vaikai pažįsta save ir supantį pasaulį, lavina savomąstymo gebėjimus, išbando įvairų elgesį, sužino, kas jiems patinka, o kas - ne. Smalsumas išreiškia norą sužinoti bei patirti kažką naujo ar neįprasta, o tai pasiekama tyrinėjant. Smalsumas yra poreikis, o tyrinėjimas – elgesys. Vaiko tyrinėjimas gali būti iš anksto apgalvotas ir sistemingas arba atsitiktinis. Tyrinėjimai atveria galimybes pažinti aplinką, bendraamžius, suaugusiuosius, tam tikrus mokymosi dalykus. Veikla pasipildo kūrybine vaizduote.

Vertybinė nuostata - smalsus, domisi kas vyksta aplinkui.

Esminis gebėjimas - aktyviai tyrinėja, mąsto, samprotauja apie tai ką pastebėjo, pajuto, patyrė.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none"> *Sudaryti galimybes žaisti, judėti, liesti daiktus. *Sudaryti sąlygas aktyviai tyrinėti aplinką. *Mokyti atpažinti spalvas, formas, atkreipti dėmesį, kurios tinka viena prie kitos. *Bandyti klausyti, aptarti, kalbėti. *Skatinti manipuluoti kiekiais, eiti nuo vientiso prie dalių ir atgal. *Sudaryti galimybes surinkti, rūšiuoti ir sudėlioti daiktus kokia nors tvarka, įvairiais būdais žaisti su medžiagomis, stiprinti tvarkos jausmą. *Pateikti knygų ar paveikslėlių apie įvairius jų kasdieninio gyvenimo aspektus. *Skirti laiko mokytis apsirengti ir valgyti, padėti vienas kitam.
4 – 6	<ul style="list-style-type: none"> *Skatinti nebijoti bandyti ir klysti ieškant savo iškeltų problemų sprendimui. *Parūpinti įvairių medžiagų ir priemonių, kuriomis pasinaudodami galėtų inicijuoti kryptingą iškilusios problemos sprendimo veiklą, patys sugalvotų problemų ir ieškotų jų sprendimo būdų. *Skatinti stebėti, apibūdinti daiktų, medžiagų, gyvosios ir negyvosios gamtos objektų savybes ir bruožus. *Sudaryti galimybę suskaičiuoti, prognozuoti. *Skatinti pasitelkti simbolius, palyginti, atkartoti, numatyti situacijas, nukreipti savo dėmesį į ką nors kita ar atkreipti dėmesį dabar. *Palaikyti ir paaiškinti savo pasirinkimus ir logiškai juos pagrįsti. *Sudaryti sąlygas ir skatinti tyrinėti gamtos ir socialinės aplinkos objektus, jų kaitą, savybes. *Siūlyti atlikti bandymus, stebėti prietaisų veikimą. Grupėje turėti priemonių, skirtų tyrinėti, mokytis ir skatinti vaikus jomis savarankiškai naudotis.

	*Vykdėti projektinę veiklą, skirtą ilgalaikiams stebėjimams. Mokyti fiksuoti pastebėjimus, pildyti lenteles ir kt.
--	--

APLINKOS PAŽINIMAS

Aplinkos pažinimas – tai vaiko savęs pažinimas (savo kūno, jausmų ir svajonių pasaulis, savo sugebėjimai, ryšiai su kitais žmonėmis, įgytas supratimas apie įvairias pasaulio sritis – artimiausią daiktinę, socialinę ir kultūrinę namų bei grupės aplinką (daiktus, žmones, jų gyvenimo būdą, kultūros reiškinius, techniką ir technologijas), gimtinę, Tėvynę, gamtą (gyvybę, gamtos objektus ir reiškinius, dangaus kūnus), žemę, jos paviršių, laiko tėkmę. Ypatingas dėmesys skiriamas, kad vaikas tobulintų jam turimus aplinkas pažinimo būdus ir išbandytų naujus.

Vertybinių nuostata - nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį.

Esminis gebėjimas - įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none"> *Padėti pamatyti daiktus iš skirtingų perspektyvų: iš arti, toli, priekio, šono. Tyrinėti juos visais pojūčiais. *Parūpinti, kad aplinkoje būtų kontrastingo dizaino daiktų. *Suteikti galimybes išbandyti daiktus kaip įrankius, juos pavadinti. *Skatinti ir padėti vaikams kalbėti ką jie daro su žaislais ar daiktais. Inicijuoti klausimus apie tai, kodėl taip vyksta, kas atsitinka ir kt. *Sudaryti galimybę tyrinėti, kaip dviejų ar trijų dimensijų daiktai tinka vienas prie kito, pvz. dėlionės. *Atkreipti dėmesį į nematytus daiktus, skatinti klausti kaip jie vadinasi, kas tai yra, ar galima paaimti ir kt. *Supažindinti su artimiausia aplinka: grupė ir jai priklausančios patalpos, kitos grupės, salė, darželio teritorija. *Ieškoti būdų supažindinti, stebėti ir pavadinti augalus ir gyvūnus, esančius artimiausioje aplinkoje, patalpose ir išėjus į lauką, rodyti paveikslėlius skatinant apie juos kalbėti. *Sudaryti galimybę prisidėti prižiūrint kambarinį augalą, naminių gyvūnelių. *Mokyti savo kūno dalių pavadinimų, aptarti jų paskirtį ir priežiūrą. *Rodyti pagarbą kiekvienam vaikui ir jo šeimos nariui. *Mokyti skirti šilumos ir šalčio pojūčius, juos įvardinti. *Mokyti šiukšlių rūšiavimo pagrindų.
4 - 6	<ul style="list-style-type: none"> *Skatinti kalbėti apie stebimų gyvūnų ar augalų kūno dalis, išvaizdą, apie tai, ko jiems

	<p>reikia, kad augtų, kaip juos saugoti, prižiūrėti.</p> <p>*Stebėti dienos orus, metų laiką ir gamtos pokyčius, kurie tuo metu vyksta. Sudaryti galimybę ne tik apie tai kalbėti, bet ir pavaizduoti piešiniu, vaidinimu, dainele, surasti paveikslus knygose.</p> <p>*Sudaryti sąlygas eksperimentuoti, tyrinėti.</p> <p>*Paaiškinti, kad ne visus augalus galima ragauti, yra nuodingų arba dilginančių.</p> <p>*Organizuoti išvykas į gamtą, tėvų darbovietes, skiriant nedideles užduotis, ką turėtų pastebėti, paklausti.</p> <p>*Kurti situacijas, aiškintis kaip daržovės, vaisiai, uogos vartojami maistui, kuo jie naudingi. Sveiko maisto piramidė.</p> <p>*Kartu atlikti nesudėtingus bandymus, pvz. daiginti sėklas, sodinti ir prižiūrėti augalus, gėlynus.</p> <p>*Dangaus kūnai.</p> <p>*Suteikti progą išbandyti techniką, kuri padeda tyrinėti judėjimą.</p> <p>*Domėtis šeimos tradicijomis ir apie tai kalbėti.</p> <p>*Supažindinti su lopšelio-darželio tradicinėmis, kalendorinėmis šventėmis.</p> <p>*Įtraukti į švenčių, pramogų pasiruošimą visus vaikus, išgirstant jų idėjų ir padėti jas įgyvendinti.</p> <p>*Sudaryti galimybes pažinti gamtinę ir socialinę aplinką stebint artimiausius objektus.</p> <p>*Kviesti tėvelius, senelius papasakoti apie savo profesiją.</p> <p>*Supažindinti su giminės medžiu.</p> <p>*Organizuoti netolimas išvykas, ekskursijas.</p> <p>*Pagal galimybes keliauti pėsčiomis, autobusu.</p> <p>*Supažindinti su senoviniais rakandais, leisti juos išbandyti, lyginti juos su dabartine technika.</p> <p>*Siūlyti tyrinėti žemėlapius, gaublį.</p> <p>*Naudoti vaizdo įrašus apie šalies tradicines šventes.</p>
--	---

SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS

Skaičiavimas - tai komponentas, kuriame kalbama apie pirmąją vaiko pažintį su skaičių sąvoka. Matavimas - tai vaiko pažintis su geometrinėmis figūromis, daikto dydžio, dydžių santykio suvokimu ir vis gerėjančiu jo orientavimusi laike ir erdvėje.

Vertybinė nuostata - nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.

Esminis gebėjimas - geba grupuoti, lyginti, apibūdinti.

Amžius	Ugdymo gairės
--------	---------------

(metai)	
0-3	<p>*Žaisti, kalbinti, žodžius palydint gestais, mimika.</p> <p>*Veiklose naudoti skirtingų dydžių, spalvų, tekstūrų, formų daiktus, žaislus.</p> <p>*Klausytis, teatralizuoti žaidimus, daineles, skaičiuotes, eilėraštkus, kuriuose kas skaičiuojama, kartojama.</p> <p>*Sudaryti galimybes vartyti, ardyti, tyrinėti daiktų dydžius, eksperimentuoti su spalvomis, formomis.</p> <p>*Duoti vienodo dydžio ir formos daiktų ir mokyti paimti vieną (du) daiktus, padalyti daiktus po vieną, sudėlioti juos į dvi, tris krūveles.</p> <p>*Klausti, kurioje iš dviejų grupių yra vienas daiktas ir kur jų yra daug ir kt.</p> <p>*Vartyti knygeles, kuriose pavaizduoti objektai leidžia samprotauti apie dydžius, formas, spalvas.</p> <p>*Skatinti pakartoti paveikslėliuose pavaizduotų objektų dydį, formą, spalvą nusakančius žodžius.</p>
4 – 6	<p>*Teatralizuoti žaidimus, daineles, skaičiuotes, eilėraštkus, kuriuose veikėjai ką nors dalijasi.</p> <p>*Mokyti apibūdinti erdvės objektus, nurodant į juos panašius iš kasdienės aplinkos ir vartojant tokius palyginimus kaip: „panašus į Rubiko kubą“, „apvalus kaip kamuolys“, „tokios pat formos kaip puodynė“ ir pan.</p> <p>*Formuoti supratimą, kad figūros forma nepriklauso nuo jos spalvos ir dydžio.</p> <p>*Leisti vaikui manipuliuoti daiktais, stebėti kitus, kaip jie komponuoja įvairius daiktus, eksperimentuoti.</p> <p>*Pasiūlyti žaisti lego.</p> <p>* Prašyti palyginti kasdienėje aplinkoje esančių daiktų ilgį, aukštį, masę, storį, plotį ir t.t., juos dedant vieną prie kito, kilnojant.</p> <p>*Formuoti supratimą, kad daikto ilgis, masė nesikeičia, daiktą sulenkus.</p> <p>*Kalbėtis apie tai, ką vaikas kasdien daro ryte, dieną, vakare, naktį.</p> <p>*Domėtis ką veikė vakar, kalbėtis apie tai, kas bus rytoj. Žaisti žaidimus, padedančius suvokti laiko trukmę.</p> <p>*Vaikščiojant gamtoje, atkreipti dėmesį į metų laikams būdingus požymius, atliekamus darbus.</p> <p>*Skatinti naudoti sąlyginį matą (trečią daiktą) daiktų dydžiams palyginti.</p> <p>* Kartu skaityti knygeles, „rašyti“ laiškus. Žaisti judrius žaidimus, kuriuose tenka vartoti vietą ir padėtį nusakančius žodžius.</p> <p>*Skatinti norą sužinoti, pažinti, kuo daugiau išmokti. Leisti pasirinkti įdomius ir</p>

<p>suprantamus stalo žaidimus, dalomąją medžiagą, taip pat veiklą, kurioje dalyvaudamas jis galėtų lavinti savo mąstymo ir skaičiavimo įgūdžius.</p> <p>*Skatinti aplinkoje ieškoti daiktų ir jų dalių, savo forma primenančių pažįstamas, matytas geometrines figūras.</p> <p>*Plėsti žodyną reikalingą judėjimo kryptims, daiktų vietai nusakyti.</p> <p>*Atkreipti vaiko dėmesį į tai, ką galima nuveikti per minutę, 10 minučių, dieną, savaitę. Skatinti dažniau vartoti savaitės dienų pavadinimus.</p>

SUMANUMAS

SAVIVOKA IR SAVIGARBA

Ypatingas dėmesys skiriamas savivokos ir savigarbos ugdymuisi - savo jausmų, interesų, vertybių ir teigiamų asmeninių ypatybių vertinimui. Tik teisingai save vertinant susiformuoja pasitikėjimo savimi jausmas.

Vertybinė nuostata - save vertina teigiamai.

Esminis gebėjimas - supranta savo asmens tapatumą.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<p>*Dažnai kreiptis į vaiką vardu, įvardijant jo jausmus ir veiksmus.</p> <p>*Žaisti lietuvių liaudies žaidimus. Žaidimus įvardijant kūno dalis, darant pauzes, kad vaikas pakartotų judesius, garsus.</p> <p>*Palaikyti norą veikti, džiaugtis didėjančiomis galimybėmis.</p> <p>*Sudaryti pasirinkimo situacijas, naudoti tik būtinus draudimus (pvz. kad nenukristų).</p> <p>*Bendrauti su vaiku taip, kad šiam reikėtų sakyti: „aš dedu, tu dedi, jis deda“ ir pan.</p> <p>*Dažnai įvardyti daiktus, kurie priklauso vaikui, paminint jo vardą. Komentuojant vaiko veiklą dažnai minėti jo vardą. Pasiūlyti žaidimų „Mano – tavo“, „Mano kūnas“, „Mano žaidimai“ ir kt.</p> <p>*Bendraujant tinkamose situacijose paminėti vaiko lytį. Kalbėtis ką mėgsta žaisti berniukai ir mergaitės.</p> <p>*Pasidžiaugti, paploti, jei vaikas padeklamuoja, padainuoja. Komentuoti, pagirti vaiko pasiekimus atėjusiems tėvams, kad vaikas tai girdėtų. Pakabinti vaiko darbelius taip, kad jis galėtų juos matyti.</p>
4 - 6	<p>*Pasiūlyti veiklos tyrinėjimams: „Kas aš esu?“, „Mano kūnas“, „Mano pomėgiai“ ir kt.</p>

	<p>*Paskatinti kalbėti, nuoširdžiai domėtis ir klausinėti apie vaikų įspūdžius, jausmus.</p> <p>*Stebėti, ar neatsiranda nepakankamo savęs vertinimo ženklų ir pasidomėti, kas atsitiko? Kodėl?</p> <p>*Dažnai kartoti, kad vaikas yra ypatingas ir svarbus kitiems grupėje.</p> <p>*Kalbėti su vaiku apie jo praeitį, dabartį, ateitį.</p> <p>*Kalbėtis su vaikais apie tai, kas yra gerai, o kas blogai.</p> <p>*Skatinti ir girti vaiką, tai siejant su jo asmeniu.</p> <p>*Pastabas išsakyti konkrečiam poelgiui ar veiksmui, bet nesiejant su jo asmeniu.</p> <p>*Paskatinti dažniau sakyti komplimentus vienas kitam, įžeidus – atsiprašyti ir pasakyti jam keletą malonių žodžių.</p> <p>*Leisti rinktis vis daugiau pačiam, nepažeidžiant savo ir kitų saugumo bei nustatytų elgesio taisyklių.</p> <p>*Skatinti pokalbius, diskusijas apie fizines savybes, pomėgius, elgesio savybes, šeimą, grupę, Tėvynę.</p>
--	---

EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA

Ikimokykliniame amžiuje būdingas užslėptas nepasitikėjimas, susikaustymas, kuris dažnai atsiranda dėl vaikų grupėje priimtų stereotipinių vaidmenų (pvz.: vienas vaikas - visada lyderis, kitas vykdytojas, vienas - viską mokantis, kitas - ne). Todėl vaiko emocijų ugdymas pradamas nuo laisvos būsenos atsiradimo – nuo buvimo pačiu savimi. Tik turint šios būsenos pagrindus, siekiama, kad ikimokyklinukai sąmoningai suvoktų emocijas, jas galėtų įvardinti, o prireikus tam tikroje veikloje (pvz. vaidyboje) galėtų emocijas sukelti, įsijausti, išreikšti.

Vertybinių nuostatų - domisi savo ir kitų jausmais.

Esminis gebėjimas - atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas bei jausmus.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<p>*Paimti, priglausti, pamyluoti, kai atsiskiria nuo tėvų. Užimti veikla, suteikti džiugių emocijų, nukreipti dėmesį nuo liūdesį keliančių situacijų.</p> <p>*Kalbinti, pavadinti jo reiškiamas emocijas. Pasirūpinti, kai jaučiasi blogai.</p> <p>*Įžvelgti poelgius vartant knygas. Įvardyti savo būseną.</p> <p>*Reaguoti į vaiko rodomus emocijų ženklus – susitapatinti su jo nuotaika.</p> <p>*Vartyti ir skaityti vaikui „nuotaikų knygeles“. Būti vaikui pavyzdžiu, kaip reikia reaguoti į kito vaiko emocijas: juoktis kartu su juo jei linksma ir paguosti, paglostyti jei liūdi.</p>

	*Mokyti atsiprašymo ir susitaikymo ritualų.
4 -6	<p>*Skatinti kuo dažniau žymėti savo nuotaiką tam tikrais sutartiniais ženklais (pvz. nuotaikų veideliais).</p> <p>*Pasiūlyti veiklas, skatinančias tyrinėti ar imituoti kitų žmonių nuotaiką. Išsakyti kaip jaučiasi.</p> <p>*Skatinti žodžiais reikšti visus jausmus, kad būtų galima pastebėti, kada vaikui reikia pagalbos ir jam padėti.</p> <p>*Skaityti įvairius tekstus, kuo raiškiau intonuoti, išryškinant veikėjų veiksmus, nuotaikas, poelgius.</p> <p>*Siųsti atvirukus draugams, šeimos nariams ir t.t.</p> <p>*Kalbėtis apie tai, kada buvo linksmas, kada - liūdnas ar piktas. Paskatinti samprotauti, kas pradžiugino, kas nuliūdino ar papiktino, kodėl?</p> <p>*Kalbėtis su vaikais, kaip jaučiasi jų draugai, artimieji, kas gali juos pradžiuginti, kaip galima juos paguosti.</p> <p>*Įsitraukti į bendrus žaidimus, kuriuose svarbus bendravimas ir bendradarbiavimas.</p> <p>*Mokyti nesivelti į muštynes, pranešti auklėtojai apie konfliktą.</p> <p>*Ieškoti būdų ką galima daryti, kai kitų elgesys negatyvus.</p>

MOKĖJIMAS MOKYTIS

Mokėjimo mokytis gebėjimų ugdymas suprantamas kaip vaiko poreikis sužinoti, atsakomybė už savo veiklą, pasirenkamus veikimo būdus. Savo stiprybių ir trūkumų žinojimas. Veiklos rezultatų apmąstymas, domėjimasis pasirenkamos veiklos galimybėmis.

Mokėjimas mokytis - tai vaiko noras bei pasirengimas imtis naujų užduočių, gebėjimas kontroliuoti veiklos procesą bei taikyti įgytus gebėjimus įvairiuose kontekstuose.

Vertybinė nuostata - noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.

Esminis gebėjimas - mokosi stebėdamas, žaisdamas, ieškodamas informacijos, kurdamas. Pradedą suprasti mokymosi procesą.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<p>*Sudaryti sąlygas žaidybinei veiklai, tyrinėjant visais pojūčiais.</p> <p>*Kalbėti, rodyti ir įvardyti daiktus, veiksmus su žaislais.</p> <p>*Pastebėti vaikų ketinimus, įvardyti, jei reikia padėti.</p> <p>*Duoti žaislų, kurie skatintų stumti, traukti, imti, čiupinėti.</p> <p>*Leisti veikti ir mokytis individualiu tempu.</p>

	<p>*Skatinti džiaugtis tuo, ko išmoko, mažais vaikų atradimais.</p> <p>*Atsižvelgti į vaiko ketinimus ir kurti sąlygas mokytis.</p> <p>*Drąsinti, inicijuoti žaidimus. Leisti patiems pajusti ir suprasti, kada reikalinga pagalba.</p> <p>*Kurti prasmingas ir tikroviškas žaidimo ir darbo kontekstą.</p> <p>*Kartu su vaiku pasidžiaugti tais dalykais, kurių jis jau išmoko: užsisėgti sagas, sudėlioti dėlionę,</p>
4 -6	<p>*Pastebėti situacijas, kuriose vaikas nori ko nors išmokti. Skatinti pasakyti, ko jis nori išmokti, sudaryti sąlygas mokytis.</p> <p>*Netrukdyti, kai įsitraukia į žaidimą, ko nors mokosi, tačiau stebėti ir padėti ar padrąsinti, kai prašo ir kai tai būtina.</p> <p>*Kalbėtis apie tai ką veikė per dieną, ką išmoko.</p> <p>*Drąsinti sakyti „Aš nežinau“, nebijoti suklysti ką nors darant, iškelti klausimus, problemas, galvoti ir rasti atsakymą ar sprendimą.</p> <p>*Numatyti įvairios veiklos, kuri padeda mokytis tyrinėti ir pažinti aplinką.</p> <p>*Drąsinti kalbėti apie savo žaidimus, kitą veiklą ir taip plėtoti jų refleksijos gebėjimus.</p> <p>* Supažindinti su enciklopedijomis, internetu, leidžiama bei mokoma jais naudotis.</p> <p>*Leisti naudotis imitaciniais žaidimams tinkamomis priemonėmis: kompiuterio klaviatūromis, skaičiuotuvais, dėžėmis, puodeliais, vamzdeliais ir kt.</p> <p>* Kalbėti ne tik apie tai, ką išmoko ar mokysis, bet ir apie tai, kaip jie mokosi, kaip dar galima mokytis.</p> <p>*Kurti pasiekimų knygeles, spręsti galvosūkius.</p>

VISUOMENIŠKUMAS

SAKYTINĖ KALBA

Tai gebėjimas kalbėti, išsakyti mintis. Vaiko sakytinė kalbinė raiška susiejama su grafine, plastine, muzikine, mimikos ir gestų išraiška. Ikimokykliniame amžiuje tarp sklandaus vaiko kalbėjimo ir smulkiosios motorikos judesių yra tiesioginis ryšys. Todėl didelis dėmesys skiriamas smulkiosios motorikos žaidimams, kurie aktyvina vaikus, išlaisvina jo mintis, jausmus, skatina ir plėtoja mąstymo procesus, padeda bendrauti ir bendradarbiauti. Pagrindinis kalbos ugdymo metodas - kasdienis bendravimas įvairios veiklos metu.

Vertybinė nuostata - nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei patirtį kalba.

Esminis gebėjimas - klausosi, supranta kitų kalbėjimą. Laisvai išreiškia savo mintis.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none"> *Kalbėti su vaiku apie tai ką matome ir darome taisyklingai tariant garsus, žodžius. *Žaidinti, kykuoti, juokinti, sakant trumpus eilėraščius. *Palaikyti vaiko norą tarti, mėgdžioti trumpus žodelius. *Kalbant su vaiku sudaryti ryšį tarp daikto ir žodžio, veiksmo, judesio ir žodžio. *Kasdien raiškiai deklamuoti, pasakoti trumpus tekstus. *Žaisti žaidimus, kurių metu vaikui reikėtų šokinėti, šokti, ploti. *Kalbant įvardyti kūno dalis, aplinkoje esančius daiktus. *Skaityti ir pasakoti apie artimiausią aplinką, vaikams skirtų televizijos laidų veikėjus, siejant tai su jo gyvenimiška patirtimi. *Skaityti atsižvelgiant į kūrinį – garsiai arba tyliai, greitai arba lėtai, perteikiant teksto emocijas. *Kalbėjimą su vaiku nuolat praturtinti naujais žodžiais, nusakančiais artimiausią aplinką. *Kalbinėmis užduotimis kelti klausimus: koks?, kodėl?, kur?, kaip?, skatinant nusakyti aplinkos reiškinių savybes, ieškoti įvykių priežasčių ir pasekmių. *Mokyti vartoti mandagumo žodelius. *Deklamuoti eilėraštukus, užbaigti žinomų pasakų, eilėraštukų frazes, dainuoti daineles. *Žiūrint filmukus, skatinti jį pasakoti apie tai, ką matė ir girdėjo žodžiais ir gestais.
4 - 6	<ul style="list-style-type: none"> *Skaityti tekstus ne tik literatūrine kalba, bet ir tarmiškai. *Mokyti išklaudyti draugą, reaguoti į jo kalbą. *Kalbėti apie dabartinę ir buvusią veiklą, esamus ir buvusius išgyvenimus, vartojant girdėtus naujus žodžius. *Kalbėti taisyklingų konstrukcijų sakiniiais, taisyklingai tariant gimtosios kalbos garsus, skatinant įvairiuose žodžiuose juos atpažinti. *Vaiko kalbos jausmą žadinti emociinga, ekspresyvia ir vaizdinga kalba. *Atkreipti dėmesį į kita kalba kalbančius aplinkinius. *Sudaryti galimybes susipažinti su įvairių žanrų tekstais. *Skaityti įvairių žanrų tekstus (skelbimus, reklamines skrajutes, enciklopedinius tekstus, autorines pasakas ir kt.). *Palaikyti kiekvieno vaiko kalbėjimą, rodant susidomėjimą tuo, ką jis kalba, užduodant atvirus klausimus. *Skatinti vaiką kalbėti apie savo norus, išgyventus įspūdžius, vidinį pasaulį.

	<p>*Plečiant žodyną, turtinti jį įvairiais techniniais terminais, vartoti įvairias kalbos dalis (dalyvius, veiksmažodžių laikų įvairovę, įvairius būdvardžių laipsnius, išiktukus, jaustukus ir kt.).</p> <p>*Išgirsti pirmą ir paskutinį žodžio garsą. Su atpažintu garsu sugalvoti naujų žodžių.</p> <p>*Žaisti klausimų-atsakymų rimavimo reikalaujančius žaidimus.</p> <p>*Klausytis įvairios stilistikos tekstų.</p> <p>*Padedant suvokti pasakojimo turinį, išskirti ir aptarti pasakojimo eigą.</p> <p>*Žaisti žaidimus, susijusius su pasakojimo tekstu, jį iliustruoti, inscenizuoti.</p> <p>*Išmėginti kalbinės raiškos priemones kuriant dialogus, inscenizuojant, vaidinant.</p> <p>*Pasakoti vaikams apie jiems nepažįstamą patirtį, skatinant juos kurti pasakojimus apie nekasdienius, fantastinius nuotykius, personažus, vartojant išgalvotus žodžius, kalbą.</p> <p>*Žaisti įvairius garsų keitimo žodžiuose žaidimus, dainuoti ritmines daineles, ieškoti aplinkoje daiktų, kurių pavadinimai prasideda arba baigiasi nurodytu garsu.</p>
--	--

RAŠY TINĖ KALBA

Rašytinė kalba - vaiko minčių dėstymas erdvėje. Pirmas tokios kalbos momentas atsispindi vaiko „keverzonėse“. Todėl į vaikų piešinius žiūrima, kaip į savitą kalbą. Taip nuo daiktų piešimo pereinama prie žodžių piešimo - rašytinės kalbos ugdymosi. Rašytinė kalba - paties vaiko veikla. Skatinamas vaiko noras domėtis knygomis, taip rašytinę kalbą siejant su skaitymu.

Vertybėnė nuostata - domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.

Esminis gebėjimas - atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius, pradeda skaityti.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<p>*Sukurti knygų aplinką, kad vaikas galėtų pačiais įvairiausiais būdais jas pažinti: čiupinėti, vartyti, žaisti.</p> <p>*Skaityti, leisti laikyti knygą, versti lapus, rodyti paveikslėlius.</p> <p>*Parūpinti įvairių rašymo priemonių spontaniškam vaiko braukymui popieriaus lape.</p> <p>*Skaityti kelis kartus per dieną, parinkus trumpus tekstukus, kuriuose kartojasi tie patys žodžiai.</p> <p>*Skaityti normaliai, vengti vaikiškų intonacijų, teatrališkumo. Skirtingai perteikti atskirų personažų kalbą.</p> <p>*Skatinti vaiką pavadinti kiekvieną paveikslėlį. Skaitymo metu leisti vaikui liesti ar laikyti su tekstu susietus daiktus.</p> <p>* Nuolat atkreipti dėmesį į artimoje aplinkoje esančius simbolius, reklaminius užrašus, aiškinti jų reikšmę.</p>

	<p>*Pozityviai vertinti vaiko keverzones. Džiaugtis jo pasiekimais.</p>
<p>4 - 6</p>	<p>*Įvairioje bendravimo aplinkoje vartyti žurnalą, knygą, bukletą ar skrajutę.</p> <p>*Skatinti domėtis suaugusiojo skaitomu tekstu suteikiant jam informacijos apie skaitymą. Pakalbėti apie skaitomo teksto veiksmą, kokie įvykiai aprašyti. Susieti perskaitytą tekstą su vaiko patirtimi.</p> <p>*Užduoti klausimus apie tai, ką „perskaitė“. Atsakymus užrašyti ir jam paskaityti.</p> <p>*Vaiko „perskaitytą“ tekstą pasiūlyti iliustruoti.</p> <p>*Žiūrint paveikslėlį skatinti apie jį pasakoti, kas ką daro, ką kalba ir pan.</p> <p>*Turtinti aplinką įvairiomis rašymo priemonėmis, supažindinti su kompiuteriu.</p> <p>*Verti vardo, pavardės raidžių karolius. Ieškoti aplinkoje žodžių, kuriuose yra vaiko vardo raidės.</p> <p>*Kurti kuo įvairesnę raidžių aplinką. Skaityti tekstus, kuriuose žaidžiama su kalbos garsais, kurie atspindi vaiko pažįstamas raides. Raidėms sugalvoti smagius pavadinimus: A-stogelis, H-kopėtėlės ir t.t., sudarant žodinius vaizdinius.</p> <p>*Skatinti pavadinti savo sukurtas knygeles, nupieštus piešinius, atliktus darbelius.</p> <p>*Nusakyti veikėjų, daiktų, veiksmy savybes būdvardžiais, veiksmažodžiais, jaustukais, išiktukais, dalyviais, prieveikminis.</p> <p>*Kurti rankų darbo knygas, sugalvoti pavadinimus, tekstus.</p> <p>*Padėti pajusti ryšį tarp vaizdo ir žodžio „skaitant“ iliustracijas.</p> <p>*Praturtinant vaiko aplinką skirtingo turinio spaudiniais, skatinti savarankiškai kurti reklamas, skelbimus, sveikinimus, kvietimus, dienotvarkę, orų prognozes, suvestines ir kt.</p> <p>*Skatinti įvairioje veikloje kopijuoti atskiras raides, žodžius, simbolius nuo pavyzdžių įvairiuose raidynuose, knygose, bukletuose, skrajutėse, žurnaluose, laikraščiuose, iškabose.</p> <p>*Pasirašyti savo darbelius pirmąja vardo raide, visu vardu.</p> <p>*Papildyti knygų kampelį įvairių žanrų knygomis, rašytiniais tekstais.</p> <p>*Skaitant knygeles, atkreipti dėmesį į atskiras raides, žodžius, teksto dėstymą įvairaus žanro knygose.</p> <p>*Organizuoti vaiko vardo raidžių dieną. Skatinti rašyti savo vardą įvairiais rašikliais, kompiuteriu.</p> <p>*Sudaryti vaiko vardo, jo artimųjų vardų raidžių abėcėles.</p> <p>*Kurti žodinius laiškus, pranešimus, žinutes. Tekstą pasiūlyti perteikti įvairiais simboliais.</p> <p>*Skatinti įvairiais simboliais perteikti informaciją apie save, kitus, aplinką.</p>

--	--

SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS

Nuo pat pirmųjų gyvenimo metų vaikas bendrauja su žmonėmis. Suaugusieji jam padeda patenkinti biologines, psichines, emocines, visuomenines reikmes. Jiems tarpininkaujant vaikas sužino apie pasaulį, iš jų periima reagavimo būdą, pažiūras, įgyja įgūdžių, įvairiausias patirties. Didelis vaidmuo tenka vaiko ir suaugusiųjų tarpusavio santykiams, kurių metu vaikas mokosi gerbti ir vertinti kitus žmones.

Vertybinė nuostata - nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.

Esminis gebėjimas - pasitiki pedagogais, juos gerbia, iš jų mokosi, drąsiai reiškia nuomonę.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none"> *Sukurti ir laikytis atsisveikinimo su tėvais ritualų. Sužinoti iš tėvų ir taikyti tokius pačius, kaip ir namuose, vaiko raminimo būdus. *Padėti pajusti prierašumą prie juo besirūpinančio grupės personalo: palaikyti akių kontaktą su vaiku, panešioti, paglostyti, kalbinti, pažaisti su juo, atsakyti šypsena, pakartoti vaiko sakomus žodžius, palaukti vaiko atsako. *Stebėti ir reaguoti į vaiko rodomus ženklus: norą paimamam ant rankų, žaisti ir t.t. *Stengtis, kad suaugusiųjų bendravimas su vaiku būtų pozityvus. *Supažindinti su nauja aplinka, pristatyti žaislus, skatinti žaisti savarankiškai. *Bendradarbiauti su vaiko tėvais, sužinant naujus jo pasiekimus, įpročius, interesus bei informuojant tėvus apie praleistą dieną grupėje. *Pasikviesti svečių, kviesti tėvus ar senelius, dalyvauti ugdymo procese, kad vaikai pratintųsi bendrauti su nepažįstamais žmonėmis. *Mokyti rinktis vieną iš dviejų, kai vaikas sako „ne“. *Pritarti vaiko iniciatyvai, tačiau visuomet ateiti į pagalbą, kai jam reikia suaugusiojo. *Jei vaikas užsispyrė to, kas jam pavojinga, tikslinga nukreipti jo dėmesį į kitą veiklą.
4 - 6	<ul style="list-style-type: none"> *Pasiūlyti veiklos, per kurią reikėtų kalbėti apie šeimą. Pakabinti vaiko ir šeimos fotografijas vaiko akių lygyje. *Organizuoti šeimos dienas grupėje: susirinkimai, kūrybinės dirbtuvėlės, meninės raiškos popietės, tėvų veiklos. *Dalyvauti lopšelio-darželio, miesto, respublikos renginiuose, projektuose, akcijose. *Klausytis vaikų, skatinti pasakyti savo norus, sumanymus, idėjas, padėti juos įgyvendinti.

	<p>*Vaikams prašant įsitraukti į jų žaidimus, atlikti antraeilius vaidmenis, palaikyti jų sumanymus, užduoti klausimų, padedančių plėtoti žaidimą.</p> <p>*Kurti ir kalbėtis kuo naudingos elgesio taisyklės, kodėl būtina jų laikytis, kas nutinka, kai jos pažeidžiamos.</p> <p>*Būti tinkamo elgesio modeliu vaikams.</p> <p>*Kalbėti su jais apie tinkamą bendravimą su tėvais, broliais, seserimis.</p> <p>*Suprasti vaiko priešinimosi priežastį ir padėti jam įveikti kylančias problemas.</p> <p>*Aiškintis bendravimo su nepažįstamais žmonėmis taisyklės ir galimus pavojus.</p> <p>*Išklausyti vaikų pasakojamus, atsitikimus su suaugusiaisiais ir pasvarstyti, kaip kitą kartą panašiose situacijose reiktų elgtis.</p> <p>*Padėti keisti netinkamus bendravimo su suaugusiaisiais būdus, siekiant geranoriškai bendrauti.</p> <p>*Padėti išmokti būdų, kaip pasakyti savo nuomonę, neįžeidžiant kitų.</p> <p>*Sudaryti galimybes vaikams išsakyti savo nuomonę visais aktualiais gyvenimo klausimais.</p>
--	---

SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS

Vaikai mokosi užmegzti ryšius su bendraamžiais, palaikyti draugystę, geranoriškus santykius su vienu ar keliais vaikais. Šie susiformavę vaiko gebėjimai turi teigiamus pagrindus tolimesniam gyvenimo etape - užaugę lengviau pritampa prie kolektyvo, kuriame stengiasi įgyvendinti vaikystėje jiems įdiegtas socialinio elgesio taisyklės.

Vertybinė nuostata - nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

Esminis gebėjimas - supranta, kas yra gerai, kas blogai. Palankiai bendrauja su visais.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<p>*Skatinti žaisti greta. Komentuoti vieno ar kito norus, veiksmus, emocijas.</p> <p>*Paskatinti būti geranoriškiems vienas kitam.</p> <p>*Stebėti vaikus, stabdyti netinkamus veiksmus, paaiškinti, kodėl negalima taip elgtis.</p> <p>*Grupėje turėti po kelis tokius pačius žaislus.</p> <p>*Pakomentuoti draugiškus vaikų veiksmus ir jausmus, pritarti ketinimui žaisti kartu, padėti įsitraukti į bendro žaidimo epizodus.</p> <p>*Atsiliepti į vaikų pagalbos prašymus.</p> <p>*Padėti įgyvendinti ketinimus, atsižvelgiant į kitų vaikų norus.</p> <p>*Kurti žaidimo vietas, kuriose vaikai žaistų greta vienas kito, kartu.</p>

	*Paskatinti vaiką išreikšti nepasitenkinimą, kai kiti vaikai daro ką nors ne taip.
4 - 6	<p>*Skirti pakankamai vietos ir laiko bendriems žaidimams.</p> <p>*Kurti susitarimus ir kitus būdus, padedančius vaikams palaukti savo eilės.</p> <p>*Skatinti paprašyti žaislo, tartis dėl žaislo, žaisti juo kartu.</p> <p>*Komentuoti priimtinius ir nepriimtinius vaiko veiksmus, primenant elgesio taisykles, įžvelgti pasekmes.</p> <p>*Mokyti pasakyti sau „ne“, kai norisi pasielgti netinkamai.</p> <p>*Vengti lyginti vaikus, vartojant žodžius „geresnis“, „blogesnis“.</p> <p>*Siūlyti įvairios veiklos, turinčios vaiko patirtį apie bendruomenę, žmones, jų veiklą, panašumus ir skirtumus.</p> <p>*Tarpininkauti ieškant išeičių konfliktinėje situacijoje.</p> <p>*Pasiūlyti veiklos, kurioje keliems vaikams reikia siekti vieno tikslo. Skatinti bendradarbiavimą.</p> <p>*Sudaryti galimybes vaikams gauti naujų įspūdžių, galinčių praturtinti jų veiklas.</p> <p>*Atkreipti vaikų dėmesį į tinkamus jų poelgius bei santykius su kitais, pabrėžiant, kad tai padeda visiems pasijusti laimingesniems.</p> <p>*Paskatinti aiškintis, kas yra gerai, o kas blogai.</p> <p>*Kalbėtis apie draugus ir draugystę</p>

SVEIKATINGUMAS

FIZINIS AKTYVUMAS

Fizinis aktyvumas - kryptinga vaiko veikla, gerinanti fizines galias, kurios būtinos norint pasiekti ir išlaikyti aukštą sveikatos ir fizinio išsivystymo lygį. Skatinamas fizinis aktyvumas užtikrina sveiką augimą ir vystymąsi, gerą savijautą, nervų sistemos veiklą, ko pasekoje gerėja ugdymosi rezultatai. Gryname ore praleistas laikas ir fiziniai pratimai grūdina organizmą, teigiamai veikia kaulų, raumenų, nervų sistemas. Fizinis aktyvumas tai ne maratonai ar valandų valandas sportavimas sporto salėje, tai judrieji žaidimai, estafetės, pasivaikščiojimai, darbinė veikla, sportinės pramogos.

Vertybinė nuostata – noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.

Esminis gebėjimas - sportuoja, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių - rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	*Padėti žaislų vaiko regėjimo lauke ir skatinti ropoti.

	<ul style="list-style-type: none"> *Kviesti susipažinti su naujais žaislais: apžiūrėti, liesti, gniaužyti, purtyti. *Organizuoti žaidimus, lavinančius ir įtvirtinančius vaiko judėjimą: *Dalyvauti rytinėse mankštose, sveikatos ugdymo akcijose, projektuose, pramogose. *Sudaryti sąlygas vaikščioti įvairiu atstumu, neužkliudant padėtų daiktų. *Atlikti pratimus, skatinančius peržengti kliūtis, eiti plačia linija. *Sudaryti sąlygas vaikams eiti keturpėsčia, ropoti lenta, šliaužti, laiptuoti nuožulniomis kopėčiomis aukštyn, žemyn pristatomu žingsniu. *Ridenti, gaudyti, mėtyti, spardyti kamuolius. *Pašokant pasiekti daiktą, peršokti per nedidelę kliūtį, šokinėti abiem kojom judant į priekį. *Atlikti smulkiąją motoriką lavinančius pratimus. *Mokyti žirkėmis įkirpti popierių.
4 - 6	<ul style="list-style-type: none"> *Siūlyti įvairių žaidybinių situacijų, skatinančių vaikščioti ant pirštų, kulnų, į priekį, atgal. Eidamas atliktų ritminius judesius pečiais, galva, ėjimą keistų bėgimu. *Šokinėti abiem kojom, po signalo pasisukti nurodyta kryptimi. *Šokti į gilumą, nuo paaukštinimo, šokinėti nuo kojos ant kojos, šuolis į aukštį įsibėgėjus. *Mesti kamuolį iš už galvos į tolį, dešiniąja ir kairiąja ranka. Mušti kamuolį, mėtyti į žemę, viršų ir sugauti, vienas kitam. Atmušti atšokusį kamuolį. Mėtyti kamuolį į judamą taikinį, varyti dešiniąja, kairiąja ranka, apvarant kliūtis. *Atlikti ėjimo, bėgimo, perlipimo pralindimo judesius. *Šuoliai į gilumą nuo paaukštinimo, šokinėti nuo kojos ant kojos, šuolis į aukštį įsibėgėjus. * Siūlyti šokinėti per šokdynę, lanką. *Laiptuoti pristatomu ir pakaitiniu žingsniu. *Ropoti vienavardžiu ir įvairiavardžiu būdu. *Organizuoti estafetes. *Parūpinti priemonių, tinkančių sportiniams žaidimams. *Paprašyti surinkti pagaliukus po vieną ir dėti į dėžutę. Parūpinti pagaliukų kaišiojimui. *Sudaryti sąlygas minkyti tešlą, lipdyti iš modelino, plastilino. *Leisti kirpti nesudėtingas formas, po to priklijuoti jas ant popieriaus. *Žaisti pirštukų žaidimus. *Sudaryti sąlygas eksperimentuoti, tyrinėti, pvz. išrinkti pupas, pupeles, kaštonus iš indo su smėliu, perdėti, atrinkti ir t.t.

	<ul style="list-style-type: none"> * Mokyti atlikti prisegimo ir nusegimo veiksmus naudojant skalbinių segtukus. *Parinkti įvairių priemonių (sagų, rutuliukų, karolių) verti ant siūlo.
--	--

Organizuojama: rytinė mankšta, kūno kultūros valandėlės salėje ir lauke, sporto šventės, sportinės pramogos, išvykos į gamtą, savaiminė judri vaikų veikla gryname ore.

SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ

Savireguliacija ir savikontrolė suvokiama kaip ikimokyklinuko savitvarda, t.y. - savo jausmų kontrolė: valdant stresą, savo impulsų tvardymas, išsvermingumas susidūrus su sunkumais, tinkama emocijų raiška, asmeninių tikslų išskėlimas ir tikslingas jų siekimas.

Vertybinė nuostata - nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.

Esminis gebėjimas- laikosi susitarimų, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus. Įsiaudrinęs geba nusiraminti.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<ul style="list-style-type: none"> *Parūpinti spalvingų, skambančių, judančių žaislų. *Kalbinti, dainuoti vaikui įvairia intonacija. *Reaguoti nuosekliais, pastoviais veiksmais, intonacijomis, žodžiais į vaiko išreikštus poreikius. *Padėti nusiraminti pasiūlant įvairių žaislų, leisti prigulti, apkabinti. *Aiškinti kaip elgtis vienoje ar kitoje situacijose. *Suaugusiojo veido išraiška ir kalbos intonacijomis padėti vaikui valdyti savo emocijas ir spontaniškus impulsus. *Padrąsinti vaikus reikšti visas emocijas. *Skatinti vartoti žodžius, pasakant, ko nori, o ne fizinę jėgą. *Paiškinti, kaip vaiko elgesys įskaudino kitus. Pasiūlyti būdų, kaip spręsti konfliktus. *Domėtis ar reikia pagalbos. *Pagirti kai vaikas atsižvelgia į suaugusiojo prašymą ir nepažeidžia susitarimų. *Prisiminti elgesio taisykles. *Įkurti grupėje ramybės erdves.
4 - 6	<ul style="list-style-type: none"> *Susitarti su vaikais, kad tartųsi su auklėtoju, kai jaučiasi įskaudinti ar nežino išeities sudėtingoje situacijoje. *Siūlyti žaidimus, padedančius mokytis spręsti konfliktines situacijas ir rasti tinkamą išeitį. *Taikyti skatinimo, pagyrimo, loginių pasekmių metodus, padedant mokytis

	<p>kontroliuoti emocijų raišką.</p> <p>*Pasirūpinti, kad būtų žaislų, kurie padeda vaikui suvaldyti emocijas: muzikinių dėžučių, grojančių, švilpiančių.</p> <p>*Leisti pačiam spręsti problemas, neskubėti patarinėti, nurodinėti.</p> <p>*Pasakoti istorijas arba žaisti žaidimus, kurių veikėjai pozityviai sprendžia konfliktus.</p> <p>*Padėti vaikui, kuriam reikalinga pagalba derybose, konkrečiose konfliktinėse situacijose.</p> <p>*Pastebėti vaiko pastangas laikytis tvarkos ir susitarimų, pagirti padrąsinti.</p>
--	--

KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI

Kasdienio gyvenimo įgūdžiai – tai sveikatai saugoti ir stiprinti būtini įpročiai ir elgesys.

Vertybinė nuostata - noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.

Esminis gebėjimas - savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.

Amžius (metai)	Ugdymo gairės
0-3	<p>*Mokyti laikyti šaukštelį, puodelį, semti šaukšteliu.</p> <p>*Skatinti valgyti savarankiškai.</p> <p>*Paraginti ragauti ir valgyti įvairų maistą.</p> <p>*Pratinti gerai sukramtyti maistą, neskubinti valgančio vaiko, mokyti valgyti ramiai.</p> <p>*Prižiūrėti, kad valgytų su įrankiais taip, kaip jis gali, pagirti vaiką už pastangas.</p> <p>*Pratinti plauti rankas, naudotis dantų šepetuku.</p> <p>*Kurti žaidybines situacijas, skatinančias vaiką panaudoti savo mokėjimus ir įgūdžius.</p> <p>*Mokyti taisyklingai naudotis tualetu.</p> <p>*Mokyti apauti batukus, apsivilkti, mėginti sagstyti sagas, varstyti batų raištelius.</p> <p>*Mokyti aprangos dalių pavadinimų.</p> <p>*Kalbėtis apie švarą, skaityti kūrinėlius.</p> <p>*Sistemiškai skatinti pažaidus sudėti žaislus ir kitas priemones į vietą.</p>
4 - 6	<p>*Kalbėti apie tai, kad svarbu pusryčius, pietus ir vakarienę valgyti tuo pačiu metu.</p> <p>*Žaisti žaidimus, kuriuose formuojasi maitinimosi ritmo suvokimas.</p> <p>*Žaidžiant vaikai mokomi atskirti pagrindines produktų grupes – pieną, mėsą, vaisius, daržoves. Rūšiuoti maisto produktus (dalomoji medžiaga).</p> <p>*Aptarti produktų naudą augimui ir gerai savijautai. Mokyti atskirti naudingą ir bevertį maistą, skatinti pasirinkti sveikus produktus ir patiekalus.</p> <p>*Klausytis skaitomų knygelių, vaidinti, žiūrėti filmukus, žaisti loto apie žmogui</p>

	<p>naudingus maisto produktus.</p> <p>*Papasakoti apie per didelio saldumynų kiekio žalą organizmui. Sveiko maisto piramidės analizė.</p> <p>*Kalbėtis kodėl reikia plauti vaisius, daržoves, uogas, sudaryti sąlygas mokytis praktiškai juos nuplauti.</p> <p>*Įtraukti į stalo padengimo veiklą, siekti, kad stalai būtų serviruojami pagal taisykles.</p> <p>*Mokyti serviruoti stalą šventėm.</p> <p>*Savo pavyzdžiu rodyti, kaip taisyklingai naudotis stalo įrankiais.</p> <p>*Priminti, kad reikia taupyti vandenį ir kodėl.</p> <p>*Mokyti saugaus elgesio: mokomieji filmukai, paveikslėliai, žurnalai. Bendrosios pagalbos tel.112.</p> <p>*Organizuoti saugaus elgesio savaites, viktorinas, projektus.</p> <p>*Organizuoti edukacines veiklas gaisrinėje, policijoje, ligoninėje.</p> <p>*Skatinti vaikų savarankiškumą.</p> <p>*Stebėti vaikų laikyseną ir nuolat apie tai priminti.</p>
--	---

PILIETIŠKUMAS

Etninei kultūrai tenka reikšmingas vaidmuo siekiant išugdyti tautiškai sąmoningą, patriotišką ir pilietišką asmenybę. Tuo pačiu etninė kultūra, sukaupusi laiko patikrintas vertybes, sėkmingai prisideda prie švietimo bendrųjų tikslų įgyvendinimo - nuo mažens ugdyti humaniškumo, doros, sveikos gyvensenos, kūrybiškumo ir kitas bendražmogiškas vertybines nuostatas. Iš kartos į kartą perduodama tautos dvasinė patirtis padeda lavinti augančią kartą. Pastebėta, kad ikimokyklinukams etnokultūrinis ugdymas yra be galo artimas, jų natūraliai priimamas. Svarbu panaudoti etninę kultūrą kaip vaikų gyvenimo turtinimo, džiuginimo, kūrybos, tautos patirties perėmimo ir prigimtinių galių atskleidimo šaltinį, paskatinti vaiko susidomėjimą įvairiais papročiais ir tautinio meno rūšimis. Vaikų įgytos etnokultūrinės žinios bei patirtis palaiapsniui subrandina artimą, nuoširdų santykį su savo kraštu, jo praeitimi ir dabartimi.

4.2. Ugdymo metodai

Grupėje sudaryti sąlygas kuo įvairesnei, nevienodo sudėtingumo patirtiniam vaikų ugdymuisi: pamatyti, išgirsti, išgyventi, apmąstyti, t.y. įgyti įvairios patirties patiemis.

Ugdymo procese kūrybinę pedagogo ir vaiko sąveiką užtikrina taikomi ugdymo(si) metodai:

* žodinis – perduodama informacija, išsakoma nuomonė, analizuojama;

* žaidybinis – kaip savęs išreiškimo, išsisakymo, savo norų, impulsų, elgsenos valdymo būdas;

* vaizdinis metodas – vaizdinių formavimas apie vaikus supančio pasaulio reiškinius, objektus;

* projektinis – aktyvi veikla, problemų sprendimas ir įgyjama patirtis, atliktas darbas, ugdantis įvairiapusių vaikų gebėjimus;

* praktinis – padeda vaikams pažinti ir suprasti pasaulį;

* kūrybinis – skatinamas vaiko pasitikėjimas, suteikiama galimybė atsiskleisti asmenybei;

* ugdymo aplinkos modeliavimas – kuriama aplinka, atsižvelgiant į ugdymo turinio projektus, tėvų pasiūlymus, palaikoma vaikų iniciatyva;

* ekskursijos, išvykos – siekiama turtinti vaikų pažintinę patirtį, plėsti akiratį, įgyti socialinių įgūdžių, patirti naujų įspūdžių.

Netradiciniai metodai:

*“minčių lietus“ - pateikti klausimą ir leisti vaikams siūlyti kuo daugiau sprendimų;

* diskusijos ir debatai – vaikai bendrauja tarpusavyje, atsako vienas kitam į iškilusius klausimus;

* „smegenų šturmas“ – išsakoma kuo daugiau idėjų veiklai;

* projektų rengimas - vienas kitą konsultuoja, matomas vaikų kūrybiškumas, išmoksta surasti informaciją ir ją pasinaudoti;

* ugdymas pavyzdžiu- pedagogai veikia kaip veiklų partneriai ir skatina juos mėgdžioti

* lankytis tėvų darbovietėse;

* veiklas organizuoja šeimos nariai.

būdai:*dienos ritmas *ryto ratas *stebuklingas kilimas *keliaujantis žaislas *garsiniai signalai *grupės taisyklių kūrimas *vaikų mintys *džiaugsmo kalendorius *siurprizai *grupės taisyklių kūrimas *pakeltos rankos taisyklė ir t.t.;

4.3. Ugdymo priemonės

Tardamiesi su tėvais ir vaikais, pedagogai pritaiko vaikų grupei ir individualiai vaikui (ypač gabiam, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių) aplinką grupėje, kitose įstaigos patalpose, lauko teritorijoje ir už įstaigos ribų. Akcentuojamas integralumas, t.y. ugdymas vyksta ne tik uždaroje aplinkoje - grupėje, bet ir išnaudojant visas kitas galimybes - realų, virtualų pasaulį.

Įstaigoje laikomasi taisyklės grupės lankymo pradžioje: mažiau yra geriau. Per daug naujų priemonių gali sugluminti vaikus. Iš pradžių norime, kad vaikai suprastų, kaip priemonės naudojamos ir prižiūrimos. Tokią strategiją paaiškiname ir tėvams, nes juos gali nustebinti ribotas priemonių skaičius.

Programoje siekiama tenkinti vaikų žingeidumą, lyginti senąsias ir dabartines tradicijas. Senąsias tautos vertybes papildo naujosios technologijos: kompiuteriniai žaidimai, vaizdo ir garso įrašai.

Edukacinė aplinka – saugi ir jauki, įvairiapusiška, dinamiška, skatinanti veikti, žaisminga, informatyvi.

4.4. Ugdomosios veiklos planavimas

Planavimas ir toliau lieka svarbi, integrali ugdymo turinio dalis. Organizuodamas ir koordinuodamas vaikų ugdymo(si) procesą pedagogas turi derinti vaiko perspektyvą (t.y. pažvelgti į vaiko ugdymą(si) iš jo pozicijos, išgirsti jo nuomonę, išžvelgti poreikius, interesus) ir savo perspektyvą (t.y. apmąstyti, kokia aplinka ir kokie būdai gali pažadinti vaikų domėjimąsi, tyrinėjimą, kūrybą ir padėti pasiekti numatytų ugdymosi rezultatų). Planavimo dėka numatome pedagoginės veiklos komponentų sėkmingą funkcionavimą, priemones tikslams pasiekti, galimoms nesėkmėms išvengti, nuolat kontroliuojant veiklos rezultatus. Planuojant atsižvelgti į vaikų pasiekimus ir pažangą, metų laiką, Valstybines, kalendorines, tradicines šventes. Pedagogas laisvai renkasi ugdymo turinio realizavimo formas ir būdus, prisiimdama asmeninę atsakomybę už tinkamą ugdymą.

Planavimas vykdomas vadovaujantis lopšelio-darželio „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo elektroninio dienyno tvarkymo nuostatais“.

4.5. Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima

Šeimos ir pedagogo bendravimas ir bendradarbiavimas padeda vaikams sukurti palankias sąlygas įgyti žinių, mokėjimų, įgūdžių reikalingų kasdieniniam gyvenimui bei sėkmingam ugdymui(si). Pedagogas gali pasitelkti įvairius būdus (individualūs, grupiniai pokalbiai, konsultacijos, tėvų susirinkimai, informavimo stendai, padėkų kraitelė, atvirų durų dienos, darbų parodos, bendros ugdytinių ir šeimos narių šventės, tėvų idėjos organizuojant ugdomąją veiklą, išvykos, pasiūlymų ir pageidavimų kraitelė ir kt.), kurie padeda suderinti tėvų ir ugdytojų lūkesčius.

Vaikų ugdymosi problemos sprendžiamos sėkmingai, kai tėvų ir pedagogų bendravimą ir bendradarbiavimą lydi abipusė pagarba, tolerancija, supratimas. Šiltas bendravimas daro didelę įtaką tiek vaikų rezultatams, tiek pedagogų efektyviam darbui, skatina dalyvauti bendroje veikloje.

Pedagogų ir šeimos tarpusavio santykių harmonija – svarbus veiksnys plėtojant įstaigos kultūrą ir visapusiškai ugdant veiklą.

5. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų vertinimas leidžia pamatyti ir įvertinti pedagoginio darbo su vaikais būdus, klaidas, atskleisti vaikų pastangas, garantuoti ugdymo nuoseklumą, visapusiškumą. Įstaigoje vaikų pasiekimų vertinimas atliekamas vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“.

Įstaigoje sukurta ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimo ir pažangos fiksavimo sistema.

5.1. Vertinimo sistemos paskirtis

☞ Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimo ir pažangos fiksavimo sistemos (toliau – vertinimo sistemos) paskirtis – sistemingai vykdyti vaikų pasiekimų vertinimą, padėti atskleisti

vaiko pažangą, stengtis, kad ugdant būtų atsižvelgiama į kiekvieno vaiko poreikius ir gebėjimus, kad tai garantuotų sėkmę.

- ☞ Pamatyti vaikus, kuriems reikia daugiau pagalbos.

5.2. Vertinimo sistemos tikslas

☞ Sistemingas lopšelių-darželių lankančio vaiko pasiekimų vertinimas, sudarant galimybę tėvams tapti lygiaverčiais vertinimo partneriais.

☞ Gaunamos grįžtamosios informacijos panaudojimas įvertinant pedagogų bei lopšelių-darželio darbo sėkmę.

5.3. Vertinimo sistemos uždaviniai

☞ Padėti pedagogui sistemingai vertinti vaiko pasiekimų lygmenį, nustatyti spragas ir problemas.

☞ Planuoti ugdymo procesą pasirenkant tinkamiausią turinį, formas, būdus.

☞ Individualizuoti ugdymą.

☞ Suteikti tėvams (globėjams) kuo tikslesnę informaciją apie vaiko ugdymąsi, daromą pažangą.

5.4. Vertinimo sistemos nuostatos

☞ Vertinimas grindžiamas šiuolaikine ugdymo(si) samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, vaiko poreikiais, individualiomis galiomis, gebėjimais.

☞ Vertinama individualiai kiekvieno vaiko pažanga, jo dabartiniai pasiekimai lyginami su ankstesniais.

5.5. Vertinimo sistemos dalyviai

☞ Vertinime dalyvauja vaikai, tėvai (globėjai), pedagogai.

5.6. Vertinimo informacijos rinkimas, fiksavimas ir dokumentavimas

☞ Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimas atliekamas du kartus metuose (rugsėjo ir gegužės mėnesiais).

☞ Vaiko pažangos stebėseną ir fiksavimą vykdomas visus mokslo metus.

☞ Ugdymo(si) pažangos stebėsenos, fiksavimo ir pasiekimų vertinimo metodus ir būdus laisvai pasirenka patys pedagogai.

☞ Vaiko pažangos dokumentavimas (aplankai, aprašai, vaikų kūrybos knygelės, „minčių lietus“, klausimai, pasakojimai, samprotavimai, žodinė kūryba, „auksinės mintys“, nuotraukos, diagramos, lentelės ir kt.) laikomos grupėse iki vaikas pradės lankyti priešmokyklinę grupę.

6. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsak. Nr. ĮSAK-627 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsak. Nr. V-1009 redakcija)

2. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos, ŠMM Švietimo aprūpinimo centras, VP1-2.3-ŠMM-03-V-02-001.

3. Geros mokyklos koncepcija, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsak. Nr. V-1308.

4. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. – V.: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.

5. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. – V.: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.

6. Šiaulių miesto vaiko asmenybės ugdymo koncepcija, Šiaulių miesto savivaldybės

administracijos direktoriaus 2016 m.lapkričio 25 d. įsak. Nr.A-1601.

7.Trister Dodge D., J.Colker L., Heroman C. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius. Presvika, 2007.

7.Trister Dodge D., Rudick S., Kai-lee Berke. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius. Presvika, 2008.

Priedai

SIŪLOMOS TEMOS

* „Pažintis su aplinka, draugais“	* „Pastebėk ir pavadink“
* „Kai linksma - juokiuosi, kai liūdna - verkiu“	* „Kas gerai ir kas blogai“
* „Aš veidrodyje ir draugų akyse“	* „Gamtos išdaigų pilnas kiemas“
* „Mano mėgstamas žaislas“	* „Suskaičiuoti aš galiu“
* „Mes draugai“	* „Berniukas –mergaitė“
* „Aš ir mano jausmai“	* „Sukasi metų karuselė“
* „Gėrį ir grožį kuriame kartu“	* „Gyvenkime draugiškai“
* „Daiktai aplink mane“	* „Draugystės abėcėlė“
* „Pasakos skrynelę pravėrus“	* „Mano šeima“
* „Profesijų įvairovė“	* „Noriu žinoti daugiau“
* „Šeimos pramogos“	* „Gyvūnijos pasaulis“
* „Mano knygelė“	* „Saugau save ir kitus“
* „Daug spalvų aplink randu“	* „Šiauliai-mano gimtasis miestas“
* „Saugaus eismo mėnuo“	* „Akį merkia šviesoforas“
* „Augalų karalystė“	* „Miško išpažintis“
* „Judėjimo džiaugsmas ir sveikata“	* „Sugalvojau, sumąščiau...“
* „Mus supanti erdvė“	* „Mano gimtinė-Lietuva“
* „Moki žodį-rasi kelią“	* „Švaru, tvarkinga, akiai malonu“
* „Vaikystė mūs laiminga“	* „Vandens lašelio kelionė“
* „Jie gyvena vandenyje“	* „Mūs rankytės darbštuolytės“
* „Vasarėlė spalvų kilimuos“	* „Išbandyk ir pažinsi“
* „Rūšiuoju ir kitus mokau“	* Tradicinės ir kalendorinės šventės

PROJEKTAI: aplinkosauginio švietimo ir ugdymo, sveikatos stiprinimo, pažinimo ir tyrinėjimo, antrinių žaliavų rūšiavimo, „Gerumo angelas“, Bendrosios pagalbos tel. 112.

AKCIJOS: pilietinė „Atmintis gyva, nes liudija“, sveikatinimo „Apibėk mokyklą“, gėlių sodinimo „Papuoškime kiemelį“.

PREVENCINĖ VEIKLA: „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos“ programa, „Kimocho“- socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymas, respublikinė veiksmo savaitė „BE PATYČIŲ“ (VŠĮ „Vaikų linija“).

